

ARVOR

HA KASET HOC'H EUS HO KOUMANANT DA 'ARVOR' ?

Koumanant-bloaz : 50 lur
SKRIVEREZH HA MEREZEZH
11, Strad Louis-Pastel, Roazhon
K.R.P. (C.C.) 35.428, Roazhon

KAZETENN SIZHUNIEK

N'ANKOUNAC'HAIT KEZ HAS
C'HWEC'H REAL timbroù pep
grec'h ma fell deoc'h kenmañ
ho chomlec'h.

PAL HA LABOUR FRAMM KELTIEK BREIZH

gant Roparz HEMON

AN AMZER O TREMEN

1° A VIZ GENVER

- 1.400 tel-kontrez saez hag amerikan a voe kaset d'ar strad e-pad ar bloavezh tremenet gant an Alamanted 450 all a voe tichet.

- Lister-brezel alman a gwas d'ar strad e-pad neur a viz 31 leste.

- Parzh Dijoùti a gouezh dindan dalc'h poultr da Goulz.

- Arzailloùgou ar Ruzined a so diarbennet gant an Alamanted mar ribi ar stêr Tereh, ar ribi an Don, e kostaiz Veliko-Louki, ha war dulgenn ar Volchov. 45 karr-nij rusian a zo distrajot hag 31 c'harr-engann a zo distrajot.

2° A VIZ GENVER

- Ar Ruzined a zo diarbennet war

1° ar stêr Don gant an Alamanted hag ar Hungared. Koll a reont 300 karr-engann.

- E Tuziza e kendalc'h soudarded an Allet da c'houmat tachenn. Parzh Ban a zo bombezet. Stek-bar-nij saez hag amerikan a zo distrajot.

- Krouget war ruz e kostaiz Brez an Arzad. Muz ar Skorni etre lister-brezel saez hag alman. Neur a lister-brezel saez ha penar lestr-bombard a zo tichet. Ul lestr-lerc'her alman n'eo ket deut e-pad d'ar parzh.

- A-tizour ar c'hentañ a so gaset e renkio ar c'hengz da vrezhoù bezek kluzet da bremañ d'an Alamanted. Ma n'eo ket bet gaset gant ar re-mañ e-pad ar s'khan war-lec'h e c'hellio a ferechenned a gwechall da neb a gao.

4° A VIZ GENVER

- En ar-dreuz an armo alman, etrebroad soudarded rusian a zo tichet ha distrajot. 1.400 anezho a zo tichet.

- 16 karr-nij saez a zo distrajot ar-zioch an-douez Brez-Saaz, a zo bombezet.

- En Alandjo, ar gêr saez ar Ruhr a zo bombezet.

- Ar Siston a zo diarbennet e Tuziza.

5° A VIZ GENVER

- E Tuziza, e-pad krouget an 3.000 ar-miz, e voe an Italianed 300 prizantour anezho. Euzer, parzh Alger a zo bombezet. E Brezail, ar 1.500 ar-Siston a gao anezho dalc'hiet gant an Italianed.

- Krouget a voe ar Brez-Saaz.

- Ar Siston a bombezet tach-hou an Alamanted hag an Alamanted and Brez-Saaz.

ALI HOL LENNERIEN

Itron, Dimezell, Aotrou

Dudius eo lenn breizadeg evel an hini a zo bet savet en Arvor diwar-benn implij ar gerioù Itron, Aotrou ha Dimezell.

Mar kirit e roin dezoc'h va mono iver :

Dre za-mañ kendebeñ ne roer ket nemeur gant ar gerioù-se ya ni em gaver gant tud eus ar vro. Graet e vez kentoc'h gant anvioù ha kentañvioù an dud a stever, ar gwraez e v'irout, evel reizh, o anvioù plac'h-hod yanank : Janel Ar Gall, ha hi Dimezell da Yann Ar Saoz, a chomo breped Janel Ar Gall.

Hag ano emañ an dalc'h. Plijet pe nann gant tud 'zo : ret e vo implijet ar gerioù-se e brezhoneg hogozik ken alies hag er yezhoù all : arouez un derez savenevad int. Ha pa n'imp ket distroec'h peid eget pobloù all Europa e ranking ober evello.

Eltre kenvroiz ez a ar hroder an eil d'egile, dre « paotr » e « maba », e lodennoù 'zo a vro-Dreger. D'ur plac'h, ha peira 'ha e lavarer : « plac'h ! ». Etreze e ra ar m'ere'hed gant ar ger-se ivez. D'an dud kozh e c'heller lavarout : « Paotr kozh, plac'h kozh », hep lann disingañ ebet.

Feiz ! ne lavar diouzhtu ou c'homot digor va genou an deiz all o lenn ar gazetenn Anfa.

Herfañ a raed kont enni eus kevezadeg an nemezh er ar ger vras. Seta amañ anvioù an nemezh gant herberenned breza war ar gazetenn : Morges, Babouch, Ismañ, Nakache, Kovacs, Cecchini, h. a.

Pelec'h e kred deoc'h e tirole ar c'hoarioù sportel-se ? E New-York ? peogwir eo deut an Amerik da vezañ repu hoil ouennou ne

D'ar vugale e vez desket lavarout : « Tonton », ha « Tintin » (« Moereb » gwechall) pa gontant ozh an dud kozh.

Hogen ne zeuz e spered den ebet ober un anv all nemet « Aotrou » (pe « Itron », pe « Dimezell ») eus un den estren. D'an dud uhel (persoun maer, p'ere'henned vras, den e karg, h. a.) e vez lavaret stlav : « Aotrou », « Itron », « Dimezell » ; en ur ger da gentañ den ez eo uheloc'h e stad kevredigezhel eget

bed-holl, pe un lu bennak en-dro da Jerezulenn ha tur barz Babouch ?

Nann Iza-Doue ! E kalon anez eus ar c'hoarioù ar gallekian, ne he vras ket, e k'ar Lyon, brasañ k'ar ar Frañs goude Paris. Hogen, pelec'h e oa ar Franzision, e-touez an hoil gampioned-se ? Franzision gant anvioù gallek, evel just, pe anvioù brezañ, ha kreizadeg, evel ? Na tie na ruz anezho, nemet ur Breizhad bennak, evel Moutvan Guilloù. Le Bras, h. a., ha daou pe dri Euxard, evel Müller... Soñjal a ris neuz e oa hel touder, e Lyon, evel ur gentrivadeg ar pep amparol, an difalc eus an nemerion estrenadeg, evel ha veze graet ar-veok ar brezañ, e-baz ar c'hoarioù Olmped, hag e klasko anvioù ar c'hiloued, hag anvioù ar brezoù estren o-foz kaset e c'hausedad da Lyon. Ha seta peira a ranko gw-louli ha kener evel ar vuzituz : Franzision, e an hoil brezañ-saez hag e c'hiloued a oa re Lyon, neuz-hag-eben : Tourmign, Goulans, Marselle, Castov, Annep, Glemant-Ferant, h. a. h. a.

Peira soñjal dising-bean kentañ-mañ ? Ha ret e deus ar vuzituz c'hoarioù an dibez er sportel, evel ma reas ar Ruzined k'ar war e distrajot, pa oant deat re brezañ, ha diwar e breizadeg re brezañ ha re just evel kentañ-mañ o-nerzh gant hini ar Vaberev yanank ?

Pe chomet eo youtankinn ar Frañs, ou deper d'ar brezañ ha d'hor gweladurioù, gontoc'h donget d'an sportel eget d'ar sportel saez ? Hag e lezant ar estren, lodennoù Franzision, da zeuzen herf-holl o vuzituz ?

BREZEL AR POST

Evit lakaat splann dirak an hoil ar gwir hon eus, ni brezhonegerien, da skrivañ chomlec'hioù hol lizhiri e brezhoneg, ez eo bet divizez gant kevrenn ar Brezhoneg ar Framm Keltiek krouñ un obereñ nemet.

Kast dimp kement golo-lizher a c'hellit, skrivet warnañ ar chomlec'h e brezhoneg penn-da-benn. N'ho peze ket a geuz.

Seta amañ ar reolennoù :

1. Ar golo-lizher kaset dimp a deo kaout war an tu mat ar chomlec'h (ne vev penh) e brezhoneg penn-da-benn. Da ziskouez int trompetenn e gwirionez dre ar post o tleont dougen kaset ar post war an timbre (hag ul enskrivadur bennak lakaet gant ar postier marsez).
2. War an tu oep, skrivit hoñc'h an, ho chomlec'h, an deizad hag ar moneg : « Kaset d'ar F. M. ».
3. A-henn ho ar miz e vo e-pad un tleenti gant ar Framm Keltiek d'an dud a dezo kaset ar mizañ e c'hiloued saez-ek. Gouzpenno se, lakaet a vo an doare kevredigezh-se de dalvezout, en un doare a vo merket diwos-hatoc'h, d'ar BRIZONID VREZHON.
4. Kas ar golo-lizher e-baz ar golo brez, o tougen, hervez an ar roet gantimp hag hollit bremañ un tammig dre-holl.
  - a) War an tu mat, ar chomlec'h-mañ : Framm Keltiek Breizh, 10, strada ar Moniz, Roazhon.
  - b) War an tu fall, an herveleg chomlec'h a guez Paris.

STOURMIV EVIT AR BREZHONER HA GRIT VAD WAR UN DRO

Kevrenn ar Brezhoneg
FRAMM KELTIEK BREIZH
19, strada ar Moniz
ROAZHON.

War-dro kentañ ar bloaz 1941, e teuas e penn un nebeud Brezhoneg e vije mat unanien ur c'hentrollad bras an hoil dud a labour evit Breizh war dachenn ar savenevad. Ur galy a vo graet d'an dud-se, hag e-rouz ur Sizhunad-Studi dalc'het e Roazhon e divwez mit Here, e voe divizez reil d'ar c'hentrollad nevez an anv **FRAMM KELTIEK**.

Un d'ri c'hant bennak a dud o deus respontet ar galy, anezho tud anavezet : skrivagnerien, arzourien, douerien, tisaverien, arboelourien, douerionourien, kelaouennerien, hag all. C'hwec'h miz a labour-tenn a zeus neuze. E-pad ar c'hwec'h miz-se e voe ret aozan oberezh pap ezal e-barzh ar Framm evit brasañ mad ar c'hentrollad hag ivez evit brasañ mad ar vro.

E-doug ar c'hendalc'h kentañ, digoret e Nannet e miz Me 1942 hag echuet e Roazhon e Mezheven, e voe reet ur reoladur d'ar Framm Keltiek. War-dro an herveleg mare e voe emban-nat ivez kentañ Kater ar Frañs, a gase distruet ennañ ar c'hentad studiadennou bet savet gant ar reil.

Rannet e oa bet ar re-mañ etre kevrennoù, merket e-pad da bep kevrenn an dachenn he deus da bleustriñ. Frouez labour pep kevrenn a zeus a-vel dirak an hoil e-pad an eil Kendaalc'h, gant e Roazhon a divwez miz Du. Un niver bras a-vello-ha a zanevelloù a voe lezet, he mont a rañt d'ober davez doue ne d'ri c'hiaer da vezañ moulet e deou ar bloaz a zeu.

Seta 324, berr-ha-berr, istor ar Framm Keltiek odest bremañ. Pezh a fell din ober liziv, avat, a-raok kregiñ gant ur bloavezh nevez, so tonañ ur gentel eus ar s'kiant p'evnet e-pad ar p'evnet miz tremenet, da gaver ur stur a-benn ar miz Du da vont.

Peira eo ar Framm Keltiek ? Evel ma lavaris e bodadeg-klozadur c'hendalc'h e miz Du, bez' ez eo ur bagad labourerien o servijout Breizh a zo

bet alav, hag a vo alav, Framm Keltiek pe gyl. Hogen, hag amañ emañ ar 51, pep unan e c'h ober diouz e heng, pe bodet a savredigezhioù di-gant an eil diouz ebet, hep kenurzh na kenskozeñ. Sebezus niver al la-houliou graet evit Breizh betek hiziv. Sebezus ivez ar mesk hag ar c'henn-mesk e-touez al labourioù-se : an herveleg tachenn pleustret-dibouletret kaset gwech e kant doare dishevel ; tachennou all o chom fraost pe bez fraost. Amzer foranet o c'h advelet pezh a oa bet savet ha savet-mat a-raok. Pep labourer nevez evel ar hezour kentañ en ur vro bet ergerzhet koul-skoude meur a wech, ret dezhañ digeriñ hentoù bet digeret koul-skoude gwechall, hogen dilezet abaoe ha kuzhet gant ar strouezh.

Mirout ouzh ar furcher da studiñ e-unan-penn, aze n'emah ket pa ar Framm Keltiek. An den e-unan, o p'edrañ hag o skrivañ dirak un dou, ouzh goude ar gileuzer, peil diouz an engevez hag an trouz. — an den-se a vo ezomenn anezhañ breped. Ar re wellañ eus ar skridoù a lenner pe a lenner en hor c'hiaerou a zo bet ganet evel-se. Hogen ret ober un diforc'h : ar skridoù-se, bet kaset dimp, ne chomont ket pezh a vijent ebet ar-veok, sammou distag ha marv. Netra nemet dre a renkañ e storn hor c'hivrennoù, diskozez a veomp dezoc'h pep e-keñver ar re all, spiaat a reomp ar c'hiaer etreza. Splannañ a ra evel-se kerdidi ha talvoudgezh pep hini e buhez Breizh.

Moulec'h hon eus d'ober koul-skoude eget dastum ha renkañ studiadennou bet kaset dimp, daoust ma 'e eus war an douar ensavadurioù e-leizh na reont nemet-se. N'eo ket ar Framm Keltiek un ensavadur evel ar re all, o vezañ n'eo ket Breizh ur vro evel ar re all. Ur vro nevez eo hon hini, enni hogozik pep tra da grouñ e sell war-c'hoazh.

Seta perak hon eus merket, war roll-labourer pep kevrenn, aozadigezh ur

raktres dre vras, da vezañ kinniget da renerion ar vro, pe zoken da vezañ savet gantimp ma c'hellomp. E-keñver kudennoù evel ar stourm anep ar c'hiloued, tredanidigezh ar mazioù, kelennerzh ar brezhoneg, o raktres ar Framm Keltiek p'evnet raktre-vez studiet-akeruz. Es, amat eo, n'eo ket labour un den. Labour un nebeud tud a-stroll, ne lavaran ket, da vezañ savet tamm-ha-tamm.

(Kendalc'h paj. 2.)

DISPARTIAL AR C'HONTOU gant AR C'HOUEK KOZH

Ar wech all em eus diskeriet dezoc'h penaos kentañ ar gweñeñ evit divial na d'arzel ket da gyl o c'h ober hep bloaz an inventer hag o lere'hil a vez da zediz ul lestr-journal. Hogen, ouzhpenn se, e c'hellit ober anvioù gant ar c'hilou-mañ, ha dispartial ar labourioù mizuz hag al labourioù gontid. Azebal ebetoc'h tro ebet war al lestr-journal ; pe' e c'hellit oust dibab, e-touez ur s'kiant skrivet ennañ, ar re a sell ouzh an d'ra pe d'ra, hag o adskrivañ a-din, an labourioù, ober un dispartil eil gouzout pege-ment a c'honnid hag a zispign a zo : da skouer, gant ar gwintiz ar palvez, gant ur s'kiant-herz dispartil gweñeñ ha plac'h an H ; lizhiri-frum, gwintioù, as'rouañ... ha me our. Bez' e c'heller ober kement koul ha ma herer. ....

un amzer-se. An dispartil, da lavarout eo, an doare da furchal el lestr ha da skrivañ a-din an traoù hoc'h eus c'hoant da anout, seta tremelicher ar gouzoutek ukul war ar c'honholl, bez' e c'hellit ober an dispartil meur a wech hag e meur a zoare hervez ar pezh a gylakit.

Kemeront, mar kirit ur skouer, ha klaskomp prizañ gouzoutgezh ar gwintiz, war al lestr e k'womp priz un had, priz al ludu lakaet d'ar park, an dispignioù evit dornañ, hag un ar-hant bet o vrezhoù ar greun. Meur o dra avat a rankomp prizañ ni hon-tana : talvoudgezh ar c'holo, hag ouzhpenn se : priz an derezh labour evit un den, al loen ; pegeiment a amzer hoc'h eus bet evel pep labour war an ed ; koulit ouzhpenn ar blivichou a zo ret, pegeiment ez eunt da uzan te gylid e amerc'hemenn ; en divwez, pe lodenn eus dispignioù an legez a zo da gontañ evit ar park evit d'arzel ma 'e so brezañ-hil pe m'k'hoazh ; hag evit echala, likant ar gent dre hektar. Bez' ha h eus neuze an dispign e-keñver ar gouzout dre hektar, evel em eus lavaret dezoc'h er brezhoneg diwar-benn pezh an dispign. Kompren a reot ervat ez eus d'ar d'ra da da ober ar gyl :

1) Hon ober evit pep soat gontadigezh : evit ar ruzer, ar palvez, un ed, ur melen evit ar f'osantez ivez, o koulit f'oc'h ha gyl, ha...

(Kendalc'h p. 4)

Seta penaos e vez skrivet alios ar c'honholl neuz-mañ en un doare aze da lenn ha da gompren : skrivañ an traoù war ar bajenn hevel ozh hini et lestr-journal, o tispardial ur bajenn, diouz krec'h d'an lestr, e kentañ bod hag a zo a arzel lestr ; kerek, soant, gwint, palvez, mizou an H, ha ha pep lodenn e doue da : gouzout ha dispign. Pap m'evrenn eus al lestr-journal a ezo, adskrivet an eil gwech war unna eus al lodenn-se. O c'h ober ar soant a-benn ur pen-nañ pe ur bloaz, e gontoc'h pege-ment a ar-hant a zo, bet savet ha dispign evit pep soat lestr e-pad

HOR C'HONTADENN

DIRENN JAN-MAR

gant LAOUIG

Ede Jan-Mar e vont da four Vre...

Peil 'zo a oa aet an heol da...

Agreiz-holl setu unna bennak...

Ne vije ket pell hua den kent...

— Ya, eus Jan-Mar, s'gwel eo...

— Me 'zo 'vont da breizhañ...

— Du e oa an heol degouezhet...

Anavezet a oa Jan-Mar e laer...

buan ! Damañ da vale'hl paket...

« — Paket ? Te a vo paket... »

« — Alo, alo ! 'Rez ket kement...

Jan-Mar a loesk an lenn, ha tro...

Hag abaoe e reer e direnn Jan...

Ar ouenn hag ar sport

(Kendalc'h ar baj. 1)

Doze va vifo ! Rak, ma vefe...

Ar sport a zo un dra, evl ar...

Hogen, lavarit ar pezh a garot...

Ha ni e Bro-Vreizh pensus...

Du e oa an heol degouezhet...

Dal'hoimp peg, paotred yaouank...

Bloavezh Mat !

gant BROGAROUR

Da dud karet eus douar Breizh...

Ur bloavezh mat a reketan...

Gant ho korf va chomn g'ch'hd...

Goulenn a van ma rala berzh...

Buhez hir d'ar gwalglozh...

Eustrusted d'an dud nevez...

Na sportit ket wa tva poanilo...

Bloavezh mat eba, breudeur ger...

Dispartial ar c'hontout

(Kendalc'h ar bajenn 1)

2) Pe c'hoazh, ur pezh a zo...

Gwel eo ober an div gant evl...

Prezegenn graet e Rouzhon-Breizh...

Evit deskiñ an doare-ekrivañ nevez...

AN DOARE-SKRIVA NEVEZ

gant Roparz HEMON

da gaozeal gant ar c'hronal...

Kerkent ha ma klevas Anjeli...

Ar major, hag en doa klevet...

Stlepel a reas d'an douar e dog...

« Me 'ouie e'ch en em garent ! »

Ar c'hronal a daolas ur sell...

KEGIN HAG ALL...

Traou mat evit ar gouelioù

M'hoefi eus c'hoant ober pijad...

Da gentañ, ma d'hoefi eus vi...

Lardit ur mont d'ober lavt, lakat...

D'ar eil, m'hoefi eus vifo, neuz...

GERIOU-KROAZ

Table with 9 columns and 9 rows for a cross puzzle.

A-LED. — 1. Echa ar gefedil pa...

Diskouber

A-LED. — 1. Berrennes. — 2. Am...

Meskit 30 gramm blend, 150 gramm...

Evit astenn an amanenn

Merc'hed leizh, n'ouzont ket petra...

— Astennit ho'e amanenn, emez !

— Laouen-tr, emezan, ma c'hellfen...

— Eo, eol emez ! kemerit !

Ha ma neuz, pa vo an heol drao...

— Graet em eus, merc'hed leizh, hag...

Ha bremañ setu daou dra evit kargañ korf

1) Fars c'hokolad.

E-barzh ar gastelodenn, meskit...

2) Baza avloù.

Troc'hit bara a dammoù bihan evl...

AN TASMANT DIMEZET hervez HOFFMANN

Anjeliha a zisplegas neuz pe...

— E oant o vale dre ul loz...

— Gool e lazbas ul hec'hodenn...

— War se e tenas ar mevel, da...

Ar major, hag en doa klevet...

Stlepel a reas d'an douar e dog...

« Me 'ouie e'ch en em garent ! »

Moriz a gasas Anjeliha betek...

Ar c'hronal a daolas ur sell...

Ar major, hag en doa klevet...

Stlepel a reas d'an douar e dog...

« Me 'ouie e'ch en em garent ! »

Moriz a gasas Anjeliha betek...

Ar c'hronal a daolas ur sell...

Ar major, hag en doa klevet...

Stlepel a reas d'an douar e dog...

« Me 'ouie e'ch en em garent ! »

Moriz a gasas Anjeliha betek...

Ar c'hronal a daolas ur sell...